

M
N.
S

REINE
IV.
DE

LLA
G
AL

A
8
183

A
8
183

~~28=3.~~ 23=3. 52=1

51-2

13-2-3

211806412

41-3-12

3

25-163

2-25-5420

THEATRVM
REGIVM

SIVE

REGVM ARAGONIÆ,
BREVIS SERIES

ET

COMPENDIOSA NARRATIO.

VARIAS ILLIVS REGNI HISTORIAS COMPLECTENS.

EODEM AVCTORE.

BRUXELLÆ,
Apud Ioannem Meerbecium. M. DC. XXVIII.

Permissu Regio.

REPUBLICAN PARTY
OF THE STATE OF CALIFORNIA
COUNTY OF LOS ANGELES
SHERIFF'S OFFICE
RECEIVED
MAY 15 1891

APUD JOHANNEM MICHIGANUM
F. R. V. 1891

ILLVSTRISSIMIS
NOBILISSIMISQVE VIRIS
AC DOMINIS
D. FRANCISCO
LAMBERTINO
PODII COMITI;
AC
BARTHOLOMÆO
LAMBERTINO
REIPVB. BONONIENSIS
QVADRAGINTA-VIRO,
I. B. LAMBERTINVS
S. P. D.

SOLEBANT veteres, Ill.^{mi} viri, quod
& recentiores sequuti sunt, scri-
ptis suis munimentum quoddam
eligere, quo tutiùs in hominum manus
venirent. Non enim mortales solùm fœ-
da linguarum proteruia, non secus atque
aspidis quodam morfu, impetuntur, ve-
rùm res quoque inanimatas ab hoc ca-
lumniæ genere immunes non esse quis
Aragonia.   ã 2   igno-

EPISTOLA

ignorat? Quare meritò huic tanto malo medelam perquam necessariam rati maiores nostri patrociniū, quasi tutum suis scriptis alylum veterum scriptorum, illustrissimi quique sibi vindicarunt. Quorum ego (licet fortè non æquis passibus) secutus vestigia, Aragoniam non infimum Hispaniæ Regnum calamo meo breuissimo compendio vtcumque illustratam tutelæ vestræ committere non abs re fore iudicaui: quod in ea maiores vestri (quos & ego meos tenuitatis meæ & vestri splendoris nuper mihi spectati & cogniti memor, appellare penè erubuerim) crebris & diuturnis legationibus pro Senatu Bonon. functi, eius Regibus tam grati fuerint, vt ab iisdem ob strenuam arduis in rebus, & consilio, & armis (in Maioricæ potissimum insulæ & Valentiaë vrbis expugnatione) nauatam operam multis honorum titulis, Prouinciarum præfecturis ornarentur: ipsis insuper Aragoniæ armis gentilitijs donarentur. Quo pretiosissimo dono a potentissimis Regibus aucti, domum suam omni gloria & triumphis

M V C V D E D I C A T O R I A . T A O

phis repleuere, posterisque suis (quorum vos princeps columen eitis) strenuitatis, bellicarum virtutum, nobilitatisque suæ insignia transmiserunt. Quorum longam seriem, quingentorum & amplius annorum huic loco inferre, eosque, qui vitæ sanctimonia, atque Ecclesiasticis dignitatibus claruerunt, qui que constanti in armis robore, vel literis cæteris præcelluerunt, enarrare cùm alienum quemlibet magis quam me deceat, manum, quod aiunt, de tabula hîc tollo, id vnum enixè precatus, vt Aragoniæ hanc descriptionem æqui bonique consulatis.

Aragonia.

â 3

CATA.

CATALOGVS REGVM,
qui Aragoniam simul cum Na-
uarra obtinuerunt.

1. Ennicus Arista.
  2. Garfias Ennicus.
  3. Sanctius Auarca.
  4. Garfias Tremulus.
  5. Sanctius Maior. Hic Hispaniæ Imperator dictus fuit, ac filio Ramiro Aragoniam, Garfiæ verò Nauarram reliquit. Vnde ab his vtriusque Regni Regum catalogum deducemus.
-

Aragoniae Regum catalogus.

1. Ramirus Sanctij Maioris filius.
2. Sanctius.
3. Petrus.
4. Alfonso.
5. Ramirus Monachus.
6. Raymundus Barcinonensis Comes.
7. Alfonso secundus.
8. Petrus secundus.
9. Iacobus.
10. Petrus tertius.
11. Alfonso 3.
12. Iacobus secundus.
13. Al-

CATALOGVS.

13. Alfonsus quartus.
14. Petrus quartus.
15. Ioannes.
16. Martinus.
17. Ferdinandus.
18. Alfonsus quintus.
19. Ioannes secundus.
20. Ferdinandus Catholicus secundus.
21. Carolus Austrius Imperator.
22. Philippus Austrius.
23. Philippus Austrius.
24. Philippus Austrius, qui hodie feliciter regnat.

THEA.

THE HISTORY OF THE

ANTHONY

BY JOHN GARDNER

IN TWO VOLUMES

LONDON: Printed and Sold by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

Price 10s. 6d.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

By the Author's Order, Printed by R. DODD, in Pall Mall, 1780.

1

THEATRI REGI ARAGONIA.

RAGONIA Hispani Orbis pars est, medio inter Castellam, Granatam, Valentiam, & Nauarram situ. Eam à Tarraconensibus corrupto vocabulo dictam volunt, qui de Aragone fluuio & Ara Herculis, siue ludis agonalibus dici somnium non immeritò censent. Qua ratione non defunt, qui Reges Aragoniæ, Tarraconensium Reges vocant, à parte potiori vocabulum sumentes, sub Tarraconensi enim Prouincia quæ Hispania citerior Romanis erat, comprehenditur. Verùm Aragoniæ nomen apud omnes obtinuit, & Aragoniæ Reges dicuntur, qui in ea postmodum regnarunt. Regio nobilissima est, rebusque ad vsum humanum necessarijs abundantissima: maximo fluuio Ibero irrigatur, qui præclarissimæ, maximæq; vrbs Cæsaraugustæ muros cum gratissima spectantium amœnitate lambit. Vrbs ea ab Augusto, secundum aliquos, exstructa, vel amplificata, ab eodem sic dicta Regni metropolis est, in qua Aragoniæ

a

Aragonia. Reges

Reges diadema accipiunt. Sub Hispaniæ Regibus antiquis fuit, donec admirabili & fere incredibile viginti sex annorum ficitate Hispaniam incolis vacuum Barbari occupassent; postea Carthaginensibus, demum, his superatis, Romanis paruit, qui eam cum reliqua Hispania in formam prouinciæ redactam per Prætores administrabant. Verum his sub Imperij occasum à Gothis erepta, Reges è Gothorum sanguine recepit: vsque dum Regis Roderici vitio perditæ, Comitisque Iuliani scelere prodita, ab impuris Mauris, cum eo, quod ferè reliquum erat Hispaniæ, occuparetur. Postquam insignem calamitatem, miseramque Hispaniæ cladem, qui ad montes Pyrenæos salutis ergo, à cruentis Barbarorum faucibus fuga liberati, se receperant (sicut & illi, qui ad montes Asturiarum, & Cantabriæ confugerant, Pelagium Ducem, siue Regem salutarant) quorundam Christianorum vitæ sanctitate præstantium sapientissimis consilijs, Garsiam Ximenium Gothici generis nobilem virum Ducem dixerunt, anno à nato CHRISTO septingentesimo sexto decimo. Garsias igitur Ximenius (à quo Aragoniæ & Nauarræ Reges descendunt) in montibus Pyrenæis Christianorum Dux factus vir Christianæ religionis amore mirè feruens, paucis, quas secum habebat, copijs Mauros aggressus, ingenti eorum edita strage, magnam Nauarræ partem recuperauit. Cui filius Garsias Ennicus, & ipse magnus Christianæ Religionis assertor,

assertor successit. Hic (vt Mauris erat infestissimus) Pompeiolim urbem Navarrae primariam, aliaque oppida eorum crudelitati eripuit. Sub idem tempus vir inter Christianos erat strenuus nomine Asnar, hic fluuium Aragonium cum eiusdem audaciae commilitonibus primus trajiciens, loca quae plurima armis expugnauit. Qua de causa Aragoniae Comes appellatus est: cui deinde Galindus filius successit. Mortuo Garfia Ennico filius Fortunius Garfias, Dux Navarrae, uxoris nomine, quae filia erat Galindi Comitis creatur Aragoniae Comes: Ex qua filium genuit Sanctium Garfiam, qui Mauros acriter adortus, tota ferè Navarra expulit. Verum prelio cum Saracenis commisso, dum ardentem instat, circumuentus pulcherrima morte occubuit, nulla de se relicta prole. Quo mortuo rursus eam Aragoniae & Navarrae partem inuadunt Mauri, eamque ad Caroli Magni usque aduentum conseruarunt. Qui cum duodecim Ducibus, quos Galli Pares vocant, valido instructus exercitu, Pyrenaeos montes transcendens, asperissima bella cum summa felicitate Mauris intulit. Verum Carolo (Saracenis tota ferè Aragonia & Navarra fugatis) in Galliam reuertente, Ennicum ex Gothica gente virum, vel, vt alij volunt, ex Comitatu Bigorrae sibi Ducem Navarrenses delegerunt. Qui secundum aliquos primus Aragoniae, & Navarrae Rex vnctus & coronatus dicitur: binaque illa Regna ad

Ramirum Sanctij Maioris filium vsque (quem multi primum Aragoniæ Regem faciunt) coniuncta fuisse affirmant. Vtcunque tamen sit, siue Dux, siue Rex primus Ennicus fuerit, bellicosissimus erat, & manu promptus, quiq̃ue visis hostibus non aliter in armis arderet, quam in igne arista, vnde Ennicus Arista dictus fuit. Hic Mauros multis certaminibus superauit, vexillis candida cruce insignitis vsus fuit, ob eandem à se in aëre conspectam. Huic succedit filius Garsias Ennicus, qui non minùs armis strenuus, quam vita & moribus integer erat. A Mauris cum exercitu aduentantibus præuentus, & prælium committere coactus, cum vxore Vrraca iam partui vicina, foemina plurimis virtutibus nobilissima occisus est. Vndè interregnum fuisse aiunt annorum quindecim, siue octodecim, dum Sanctius, cognomento Auarca, educaretur, quem ex vtero matris inter vulnere à Mauris inflictorum spiramina à nobili quodam Equite cæsum perhibent. Hic vbi adoleuit semper se inuictum & terribilem armis ostendit, Maurosque è Cantabria, finibusque montium Pyrenæorum ad Naiaram vsque fugauit. Qui tandem discedens, filium Garsiam Sanctium reliquit hæredem. Hic quod bella futura perhorrescere videbatur, Tremulus dictus fuit, nihil tamen minùs quam tremulus in armis erat, sed fortis & intrepidus: quare geminis armis, fortitudine & prudentia hostes sæpissimè debellauit.

Sanctius

Sanctius cognomento Maior filius huius fuit, atque successor: qui Eluiram primis nuptijs foeminam nobilissimam vxorem habuit, ex qua Ramirū genuit: secundis verò Maioram, quam & Eluiram quoque dictam nonnulli asserunt, Castellæ Comitis filiam ex qua Ferdinandum Legionis, & Castellæ, Garfiam Nauarræ, & Sanctium Vasconiæ postea Reges suscepit. Hic Sanctius Maior (filio Ferdinando matris iure Castellæ, vxoris verò Sanctiæ Alfonsi quinti filiæ, Veremundi tertij in acie cæsi sororis causâ Legionis Rege facti) totius Hispaniæ Imperator Vcari voluit, quam ferè totam Christianis recuperavit, Mauris è Nauarræ, Aragoniæ, Castellæ, Legionis, Portugalliæ, Cantabriæ, & Vasconum finibus exterminatis. Hispaniæ Principatum per annos quinquaginta quatuor obtinuit, quem filijs eo, vt supra dictum est, modo, diuisum reliquit. In Regno Aragoniæ successorem habuit Ramirum filium primogenitum, quem Sanctij Maioris non legitimum, sed nothum fuisse non desunt, qui dicant, eumque (Eluira siue Maiora nouerca sua adulterij crimine apud maritum à proprijs filijs accusata, sed falsa reatus suspicione, per duellum à Ramiro ad castissimæ foeminæ innocentiam probandam accusatoribus filijs oblatum liberata) Aragoniæ Regnum, non quod filius legitimus foret, verum insignis in nouercam pietatis demonstratæ præmium, Sanctij patris vxorisque voluntate obtinuisse. Hunc ergo Ramirum

Aragonia.

a 3

primum

primum Aragoniæ Regem, à quo cæteri originem ducunt, hic ponimus, non quod primus fuerit, (nam Enricum Aristam Regis nomine Aragoniam habuisse superiùs dictum est) sed quod solus solam Aragoniam adeptus sit, cùm præcedentes Navarrae quoque Reges dicerentur. Ab hoc Ramiro Aragoniæ Regum catalogum, tanquam à primo inchoabimus, ad vltimum vique producentes.

- Rex
 1. Ramirus igitur patris Sanctij maioris Hispaniæ Imperatoris filius, in Regno Aragoniæ successor factus est anno à CHRISTO nato millesimo, decimo octauo, secundùm alios verò trigesimo quinto, & rursus secundùm alios decimo septimo; quem annorum numerum in hac parte libri (cùm tanta de eo sit inter Scriptores varietas & altercatio) in margine non decreui annotare, quod sine aliqua veritatis (ob eorundem Auctorum disparitatem) affirmatione in prima parte feci. Regum autem nomina folij numero in catalogo, quem libri huius secundi exordio præposui denotata Lector inueniet. Fuit Ramirus Princeps bonus & pius, Hermilandam Bigorrae Comitissæ filiam vxorem duxit. Cum fratribus Sanctio primùm, deinde cum Ferdinando bellum gessit. Verùm Sanctio à quodam Vascone, Tomanerio dicto, occiso, Subrarbrorum populi Principatum Ramiro dederunt, vnde bellum, quod cum Ferdinando fratre gessit, initium sumpsit, in quo Ramirus occubuit

buit anno regni quadragesimo sexto,

Sanctio filio hærede, & successore relicto. Hic ad-**Rex**
uersus Mauros acerrima bella gerens, stupendas vi- 2.
ctorias est consecutus. Oppida multa recuperauit; Stel-
lam, Lunam, Ayerbem condidit. Nauarræ regnum,
Garcia patruo in bello occiso administrauit, cuius se
Regem dici voluit. Rodericum Viuarium Cidum,
præstantissimum sui temporis Ducem semel in prælio
vicit, quem vt hostem (gesserat enim cum Ferdinan-
do contra Ramirum patrem bellum) armis prosequen-
batur. Mauris apud Cæsaraugustam, & Tutelam mi-
rabiliter attritis, Oscam Ciuitatem obsidione cinxit.
In cuius oppugnatione cum eleuato brachio, locum
ad inuadendam urbem haud difficilem militibus
monstraret, sagitta percussus paucis diebus post occi-
dit, filijs regniq; Proceribus iureiurando astrictis de
obsidione non deserenda, nisi prius oppido in pote-
statem redacto, quod breui contigit. Ex vxore Fœlicia
tres filios reliquit, Petrum, Alfonso, & Ramirum.
Quorum

Petrus primogenitus, Aragoniæ Rex est post pa-**Rex**
trem, quo viuente Ripagortiæ, & Montisoniæ Rex 3.
dictus fuerat. Oscam Ciuitatem, vt pater præceperat,
acerrimè oppugnauit, ad quam obsidione liberandam
Cæsaraugustanus Rex Almozabenus cum ingenti
Maurorum copia aduenit. Verùm hunc Rex Petrus

Aragonia.

a 4

ag-

aggressus tantam edidit stragem, vt barbarus Rex fugatus & castris exutus cum paucis prælio superfuerit, capto Garfia Regis Castellæ fratre, qui obsessis cum Almozabeno auxilio venerat. Post hoc prælium Oscam vi expugnat, ac mortem paternam egregiè vltus, multa barbarorum millia patri inferias mittit. Inter cadauera, Christianis prædam & spolia colligentibus, quatuor abscissa Maurorum capita, multis & pretiosis ornata gemmis, inuenta fuere, quæ Rex ad se allata, Regum aut primariorum inter Mauros virorum fuisse iudicans, insignibus suis flammeam crucem in albo clypeo cum Maurorum capitibus quatuor in signum victoriæ adiunxit. Oscam ciuitatem obtinuit, Fortunij Lizani, qui à patre Sanctio hostis iudicatus fuerat, fortissimi viri ope, trecentos Vascones clavis ferreis armatos adducentis. Quorum armorum nouitate Mauri territi ceciderunt. Quare Rex Fortunium Lizanum in gratiam admissum à clavis, quæ vulgò Mazæ dicuntur, Mazam cognominauit. A summo Pontifice omnium, vrbiū quas à Mauris recuperauit, ius patronatus Rex Petrus obtinuit. Huic, nulla ex Agneta vxore superstite prole, frater

Rex
4. Alfonsus in regno successit. Hic Vrracam Alfonsi sexti Castellæ Regis filiam, Berēgarij Comitis viduam, vxorem habuit, cuius nomine Castellæ & Legionis Rex fuit. De huius Regis victorijs, item quo modo Castellam & Legionem Alfonso octauo Vrracæ vxoris,

ris, & Berengarij Comitis filio vltro cesserit: item de morte præcedenti libro sub Alfonsi septimi nomine dictum est. Erat huic Alfonso tertius frater Ramirus, qui iam diu in Gallia religioni S. Benedicti seruebat in Monasterio, quod S. Pontij de Tomerijs appellatur. Ad hunc Ramirum Monachum (fratre Alfonso in Fragæ oppugnatione vita priuato) Legatos cum Regni oblatione Aragonis mittunt. relicto ob morum arrogantiam Petro Alteres, qui à Regni Proceribus audita Alfonsi morte in Regem electus fuerat.

Ramirus cura Regni suscepta, ne Mauris bellige- Rex
randi contra Christianos optata daretur occasio, Pom- 5.
pelonem profectus cum Garfia Ramiri Nauarræ Regis
filio, certis conditionibus pacem fecit. Vxorem duxit
Peitei Comitis filiam, ex qua procreato filio (vt erat
miræ sanctitatis vir) Monasterium rursus ingreditur,
affirmans se non regnandi causa vitam monasticam,
qua charius nihil habebat, reliquisse, verum ad san-
guinis Christiani effusionem euitandam, filio verò
Regni hærede ex se relicto nihil esse quod ab insti-
tuto diuertat. Quo filio in tenera ætate mortuo, ite-
rum ex Monasterio vocatus reuertitur in Re-
gnum, ex quo rursus (filia Petronella nomine ex
vxore suscepta eaque Raymondo Barcinonensium
Comiti, cum Aragoniæ Regno in dotem concessio,
collocata) Monasterium ingressus, vitam piè & sanctè
finiuit. Quod cum auctoritate certa Marineus Siculus
lib.

lib. 8. de reb. Hispaniæ ad verbum posuit. De hoc Ramiro narrant, cum esset vir sanctus, & S. Benedicti Religioni, cuius habitum sub regalibus vestibus gerebat, valdè addictus, à Primarijs cum Regni nobilibus contemptum, neglectumque. Quod animaduertens Rex ad Abbatem Sancti Pontij de Tomerijs, quem sapientissimum virum sciebat, nobilem quendam domesticum, cui multum confidebat, consilium super his petiturum clam misit. Hunc Abbas in viridarium adducens, Tarquinij ante Gabiorum urbem imitatus exemplum, gladiolo altiores herbarum flores decutiebat. Seruo itaque remisso & visa nuntiare iusso, callidum Abbatis consilium Rex intellexit. Qui Oscam profectus ingentem campanam, cuius sonitus per totam Aragoniam exaudiretur, se confecturum divulgavit. Huius itaque campanæ magnitudinem Regni Proceres videre auidi, Regis deliramenta deridentes, Oscam conueniunt. Vbi singuli in semotam Palatij partem adducti, Regis mandato iugulantur: iugulatos Rex, filijs ad triste spectaculum intromissis, ostendi mandat, idem intentans si patrum occisorum mores imitarentur. Ex potentioribus autem quindecim necavit, quorum nomina ab Hispanis Scriptoribus recensentur. Horrendū sanè in Regum & Principū despectores, DEO permittēte, exēplum, quos Paulus Apostolus à subditis suis vult honorari, etiā si minùs pij sint.

Raymondus Berengarius, Barcinonæ Comes, per
vxorem

vxorem Petronillam Ramiri Monachi filiam, Aragoniam obtinuit. Ea tamen conditione, ne Rex sed Princeps Aragoniæ, & Barcinonæ Comes diceretur, successores verò Aragonum Reges, & Barcinonæ Comites appellarentur. Verùm cum hic de Barcinonæ Comitatu mentio incidit, non erit abs re eiusdem Comitatus principium & originem paucis exponere. Barcinonensis Comitatus à Barcinona vrbe splendidissima fortissimaque, quam à Carthaginensibus exstructam volunt, nomen accipit, in ea Hispaniæ parte sita est, quæ Italiam respicit, & Romanis citerior erat, siue Tarraconensis. Huc vir nobilis natione Germanus, cui nomen Otogerus Golantes, Pipino Gallorum Regi charissimus aduenit: & Mauris Hispaniam vastantibus, nouem Germanici sanguinis clarissimis viris ad se conuocatis, alios secum equites cum exercitu adducentibus, bellum intulit. Ad quos Christiani, qui cladi superfuerant, statim se contulerunt. Quibus Otogerus Dux ad societatem admissis, pulsus hostibus, magnam Tarraconensis Prouinciæ partem adeptus est. Huic tandem in ciuitatis Ampuriarum obsidione mortuo, Napifer Moncata, vnus ex nouem, morientis denominatione succedit. Qui Barbaris cum innumeris copijs aduentantibus, ab Ampuriarum obsidione discedens, in Pyrenæos montes se recepit. Verùm Caroli Magni Imperatoris exercitu coniunctus, qui Roldano, & Oliuero Ducibus, viginti equitum millia, peditum ferè innumerabilia in Hispaniam contra Saracenos

Saracenos ducebat, commisso prælio memorandæ illius victoriæ particeps fuit, qua tres Barbarorum Reges Toleti, Fragæ, & Segobricensium, occubuerunt. Post quod prælium nouem viri, qui primi in Hispaniam cum Otogero venerant, amplissima dominia à Carolo acceperunt, quos & viros Principes iussit appellari, filioque Ludouico præcepit, vt omnia, quæ de nouem virorum dignitatibus & dominijs statuerat, in perpetuum confirmaret. Quod & postea fecit: fugatis enim ex tota Tarraconensi Prouincia Mauris, constitutis in ea Comitatus, & Dominijs, Barcinonæ Comitatum sibi retinuit, eidemque viro nobili Griffæo, siue Goffredo, aut Ianifredo præesse iussit, vnus ex nouem esse ipse Rex voluit. Huius Ianifredi filius, & ipse Ianifredus siue Griffæus nominatus, in Flandria educatus, & Comitis Flandriæ filia maritus, post varias rerum fortunas, Barcinonæ Principatus possessionem & proprietatem à Ludouico Gallorum Rege, sub Comitis titulo primus obtinuit, qui filium Mironem secundum Barcinonæ Comitem, ex Flandriæ Comitis filia genitum, successorem reliquit. Cuius posterum Barcinonensem Comitatum successiuè obtinuerunt ad Raymondum Berengarium vsque, qui decimus à primo fuit, Petronillæ Ramiri Monachi Aragonum Regis filia maritum, quo pacto Catalaunia cum Aragonia coaluit, manente tamen Comitatus Barcinonæ titulo, & in hunc vsque diem perdurante. Fuit hic Raymondus Berengarius Comes decimus, Raymondi Berengarij

Berengarij noni Comitis filius, de cuius victorijs contra Mauros obtentis, item prælijs, rebusque magnificè, sanctèque gestis hic differere Regum Aragoniæ series, quam interrompere vereor, non permittit. Hoc tamen obiter de magnanimo hoc Principe Berengario, scilicet, nono dicere res exigit. Almaniæ Imperatrix à duobus Imperij potentissimis Principibus adulterij falsò accusata, ab Imperatore marito carcere detinebatur, morti addicta, ni duello intra annum liberaretur. Quo audito Raymundus Comes religiosum indutus habitum, Imperatricis confessionis audiendæ aliquam posse dari opportunitatem sperans, clam omnibus suis, domicello vno tantum assumpto ad aulam Cæsaream profectus est. Vbi ad Imperatricis confessionem admissus, eam omni falsi criminis culpa vacare certior factus, campum designatum pugne locum, cum duobus accusatoribus pugnaturus, solus ingressus est: quorum altero occiso, altero manus tendente, sua fortitudine & pietate Imperatricem mortis metu liberatam imperatoricæ dignitati restituit. Post hæc domum reuersus, vxorem duxit Dulciam, Gilberti Prouinciæ Comitis filiam, ex qua Berengarium, de quo sermo erit, filium genuit. Berengarius igitur Barcinonæ Comes, ducta Petronilla Ramiri filia, Regnum Aragoniæ, sub Principatus titulo, obtinuit. Princeps omnium sui temporis excellentissimus, fortitudine, humanitate, iustitia ceterisque animi & corporis dotibus præstantissimus. Cum

Aragonia.

b

Alfonso

Alfonso Castellæ Rege sororio suo contra Mauros profectus, Almeriam ciuitatem, quæ Barbaris in Hispaniam traicentibus hospitium præbebat, post continuas oppugnationes euertit. Dertosam, Ilerdam (in cuius obsidione legatos à Ramiro Rege de filiæ matrimonio mandata habentes ad se missos excepit) Fragam & Mirabetum ciuitates cœpit, ac demum Mauris Barcinonæ Principatu & Aragoniæ finibus exactis, animum ad pietatem conuertit; vndè trecentas Ecclesias ædificauit, quas etiam, vt qui Christiana liberalitate præditus erat, redditibus dotauit, illas bonæ & sanctæ vitæ ministris committens. Fratris sui Prouinciæ Comitis à subditis occisi necem, Arelatensis ciuitatis excidio, egregiè vltus est, Prouincia sibi seruata. Ex qua rediens, paulo post vita laudabiliter transacta, apud Gerundam obiit, relicto ex vxore

Rex 6. Alfonso filio primogenito Aragoniæ Rege, huius nominis secundo: qui primus Aragoniæ Rex & Barcinonæ Comes per Principatum vnionem extitit. Multa præclara opera edidit. Turolium ciuitatem condidit, Russilionem, quam Perpinianum vocant, restaurauit. Cum Rege Castellæ bellum feliciter gessit. Ex vxore Sanctia Alfonsi, Castellæ Regis filia, filios tres suscepit, quorum primogenitus

Rex 7. Petrus hoc nomine secundus in regno Aragoniæ & Comi-

Comitatu Barcinonæ successit. Hic cum Rege Castellæ in Bæticam profectus, apud Idubedam ciuitatem Rege Miramolino fugato, multisque Maurorum milibus trucidatis, insignem reportauit victoriam. Hinc Romam se conferens, ab Innocentio tertio Pontifice coronatus, successores suos in perpetuum Cæsarugustæ coronari posse ab eodem impetrauit. Vndè reuersus, Tolosanum Comitem affinem suum cum Simone Montisfortis Comite belligerantem inuenit, quem Simonem, vt hostem (iam enim Tolosani Comitum causam amplexus erat) in fugam vertens, à suis remotus, longeque digressus ab hostibus, quos persequabatur, quod ferè solus esset, ex fuga in se conuersis circumuentus occiditur. Ex Maria Guillelmi Montis Pessulani filia, Imperatoris Constantinopolitani nepte filium

Iacobum Principatum reliquit heredem. Hic à Simone prædicto, qui hostis fuerat, patris commenda- 8.
tione educatus, occiso, vt dictum est, patre, captus tenebatur arcta custodia, nec ipse, ab Aragoniæ Præmibus repetitus liberabatur, quod Simoni patris necem iurciurando remittere abnueret. Sed hunc tandè, summo interueniente Põtifice, suis restituit. Ad quẽ Iacobus Romã profectus, vt gratias ageret, paucos dies ibidem commoratus, Barcinonam reuertitur. Factiones hic non paucas inuenit: Sanctius enim & Ferdinãdus patris nepotem ob teneram etatem despicientes, Regno
Aragonia. b 2 exclu-

excludere tentabant. Unde Regem adolescentem in loco quodam fortissimo detinebant: verum ab Aragoniæ Magnatibus & Tarraconensi Præsule Oscâ primò, deinde Cæsaraugustam deductus, cum ingenti omnium gaudio Rex proclamatur. Ob res magnificè gestas fortunatus, & felicitis memoriæ dictus fuit: item genitus quasi diuinitus. Nam cum pater eius multarum mulierum amore captus, à Regina concubitu continuo abstineret, illa prolis admodum cupida (vt enim femina erat vite moribus præstantissima, Regnum sine legitimo successore relinquere non optabat) cum Regis cubiculario egit, vt clam pro puella, quam Rex concupiuerat, Regi adduceretur. Hanc summo mane Rex puellam ratus, ne nota foret, demittens coniugem agnouit, quæ à Rege discedere volebat, nisi prius à Magnatibus cum Rege marito in lecto coniuncta visa fuisset. Quod & factum est. In qua nocte conceptum à Rege filium post nouem menses edidit. Huic pater Iacobo nomen dedit, à cereo ultimo consumpto, cui D. Iacobi nomē inscriptum erat, duodecim enim cereos equalis ponderis duodecim Apostolorum nominibus inscriptos accendi iusserat, puero nomē daturus, cuius cereus, reliquis extinctis, diutiùs perdurasset. Strenuus & imperterritus Princeps fuit. Cū magno totius Aragoniæ nobilissimorum Equitum numero in Insulas Baleares traiecit. Vbi Maioricam ciuitatem post continuam oppugnationem cepit, magno vtriusque partis, militum horum defendere, illorum irruere conatium laborc:

labore: quæ data in prædam militibus fuit. Clarus hac victoria, fugatis ex tota Insula Mauris, Regem eorum bello captum secum ducens in Hispaniam redijt: Post hæc Murciae prouinciam recuperauit. Deinde Barcinona classe soluens, Almeriam ciuitatem à Mauris reædificatam, militibus in terram expositis, machinis aggreditur, quarum continua concussione muris ruinam agentibus, Mauri perterriti ad colloquium venire, inducijq; impetratis, magnum quotannis vectigal soluendum obtulerunt. Sed hoc Rex non contentus, expugnataram urbium portas primùm accipere, deinde vectigal imponere, Hispanorum moris esse animosè respondit. Quo responso hostes metu percussi omnes ciuitatis portas à valuis conuulsas attulerunt, ac de tributo conuenerunt. Eodem victore exercitu Valentiam urbem magnam & defensoribus plenam, summa potissimùm Ilerdæ ciuium ope, recuperauit. Qua de causa Valentia beneficiorum memor, Ilerdam matrem à mille adolescentum, & totidem puellarum colonia ab eadem accepta; item Ilerda Valentiam filiam in literis solet appellare. Rex Iacobus animi magnitudine & munificentia splendore cunctos sui temporis Principes superauit. Qui cum esset Xatiuæ multis laboribus fractus & armis, febre vexatus Algesiram defertur, in qua rebus humanis renunciatis Christianissimè obiit.

Petro hoc nomine tertio ex Hiulesia, aliter Ar-Re:

Aragonia.

b 3

daura 9.

daura dicta Vngariæ Regis filia vxore secunda, primogenito Aragoniæ & Barcinonæ herede: Iacobo autem filio secundo Insularum Balearium Rege relictis. Huic Petro à patre tradita fuit Constantia Mansfredi vtriusque Siciliæ Regis filia, cuius nomine Regnum Siciliæ hoc ferè modo obtinuit. Erat Mansfredus Frederici Imperatoris, Siciliæ Regis, filius nothus, Princeps Tarentinus: hic Comadini fratris Frederici parui filij legitimi tutelarem curam gerebat, quo (non sine veneni suspitione) mortuo, Mansfredus Regnum occupat. Sed hanc rem Pontifex indignè ferens, Carolum Ludouici Gallorum Regis fratrem ad Regni, suæque causæ defensionem vocat. Qui cum Gallorum & Etruscorum copijs Neapolim versùs contendens, cum Mansfredo, qui valido instructus exercitu occurrebat, apud Beneuentum prælium conseruit, in quo (fortuna à Caroli partibus stante) Mansfredus occubuit. Post cuius cædem, Siciliam in Caroli potestatem redactam viri Gallici gubernant, quorum tam ferox erat natura & superbia, tantaque cum summa leuitate & petulantia barbaries, vt Siculi non liberorum hominum, sed mancipiorum instar tractarentur. Verùm Insulanorum patientiam iniuriarum magnitudine superante, à Siculis in furorem conuersis, primò Panormi, deinde per totam Insulam ad vnum omnes immanissimè, quod & ipsi immanissimè se gesserant, trucidantur. Quam cædem vespas Sicilianas vocant. Carolus Gallus hac Siculorū defectione audita, Rhe-
gium

gium profectus, contractis ex omni Italiae ora maritima nauibus, Messanam, quae proxima erat, terra mariq; obsidere coepit. His territi insulani (quibus mori potius, quam Gallis parere statutum erat, Gallorum enim superba crudelitas ante oculos versabatur) ad Petrum Aragoniae Regem Legatos mittunt orantes, ne Insulam, quam ad eum ratione vxoris Constantiae Manfredi filiae vnicae pertinere sciebant, calamitoso hoc omnium miseriarum tempore de erat, mortem soceri sui vlciscendi optimam dari opportunitatem, quod rem habiturus sit cum eo, qui idem Regni sui est occupator, & soceri interfector. Horum precibus Rex permotus, sui Regni recuperandi occasionem non omittendam ratus, victorem exercitum, quo in Africam traiecerat, afflictisque magna strage Barbaris, oppidum in littore expugnauerat, Siciliam versus ad Panormi portum traduxit. Cuius tam repentino aduentu territus Carolus, soluta obsidione, ad Regnum Neapolis in Italiam reuertitur. Quo ex Sicilia pulso, Insulans libertatem & immunitatem Rex Petrus reddidit, amplissimis alijs priuilegijs per gratiam concessis. Ex quo tempore Aragoniae domui Sicilia coniuncta fuit. Carolus ob haec desperatione adactus, ad Pontificem se confert, ac Petrum ad duellum prouocat. Agebatur enim maximè ob filium Carolum Salerni Principem, à Petro captum, quem capitis damnatum, cum multis Gallorum primae nobilitatis viris, Regina suis precibus à Rege impetratum morte liberauerat.

Aragonia.

b 4

Demum

Demum duello non subsecuto, quod Carolus ad certam diei constituti horam non compareret, Petrus in Hispaniam redijt, vbi paulo post à Gallis, Gerundam urbem sine fructu obsidentibus, sagitta percutitur, vnde in Villamfrancam delatus, cum omnium Hispanorum & Siculorum lachrymis obijt. Filios tres reliquit, Alonsum Aragoniæ Regem, & Barcinonæ Comitem, Iacobum primum Siciliæ, & Federicum etiam post fratris obitum Siciliæ Regem.

Rex   Alonsum igitur huius nominis tertius, Aragonum
10. Rex factus, ad Eduardi Angliæ Regis preces, Carolum Salerni Principem, quem pater bello captum carcere huc vsque detenuerat, his ferè conditionibus liberauit. Vt Carolus Valesius Aragonia abstineret, Iacobo fratri Siciliæ confirmationem à summo Pontifice obtineret: quæ si minùs subsequerentur, ipse Carolus post triennium ad carcerem reuertatur, filios tres & quinquaginta nobiliores viros obsides relinquat, donec aut promissa apud Pontificem impetret, aut si hoc minùs succedat, ad Alonsum redeat. Verùm nihil eorum post actum est, refragante Pontifice, & (quod magis erat) Carolum Siciliæ Regem in Italia proclamante. Qua de causa ab vtroque & Carolo, & Iacobo Alonfi fratre in apertum Martem itum, & hinc inde pugnatum est. Tandem bellicas has factiones subsequuta pax est, cum Iacobus à Magnatibus & Insulanis Siciliæ Rex crearetur, qui quoduis potiùs durissimæ seruitutis

seruitutis genus, quam Gallis subesse, exoptabant. Sed ad Alfonso redeamus, qui Princeps fuit multis virtutibus clarissimus, fortitudine cum primis & liberalitate præstantissimus. Bonos honore & præmijs, improbos verò continuo odio prosequabatur. Cœlibem vitam duxit, vndè prolis expertus Barcinonæ moritur: Aragoniam & Barcinonam Iacobo fratri Siciliae Regi relinquens: Federico autem fratri minori Sicilia cessit, vt patris testamento cautum erat. Post Alfonso obitum Ampuriarum Comes, ab Aragonibus, Barcinonensibus, & Valentia Primatibus in Siciliam missus, Iacobum de morte fraterna certiore facit. Quibus auditis ipse

Iacobus Federico, fratre Siciliae libero Rege relicto, Rex triremibus Cæsaraugustam nauigauit. Hic statim Blā- 11. ca, Caroli Neapolitanorum Regis filia, vxore ducta, eiusdem Caroli filios & nobiles, quos pro patris liberatione obsides mansisse supra dictum est, libertate donauit. Quorum primogenitus Ludouicus, ad quem Regni Neapolis successio spectabat, mūdo repudiato, S. Francisci Ordinis Religionem ingressus sanctè & piè vixit. Siciliae quoque Regnum, quod frater obtinebat, focero se restitutum in gratiam Pontificis promissit; verum Insulanis non consentientibus, Gallosque admittere recusantibus, bellum inferre parat, eaque de causa ingenti instructus classe, in Insulam, ipso Carolo focero comitante, traiecit. Sed his Federicus occurrens, valida

valida & ipse classe munitus, prælium committit, vbi acerrimè pugnatum est, donec fratre Iacobo sagitta in pede percusso, ab armis cessaretur. Quo in Hispaniam, Carolo autem Neapolim reuersis, Fredericus inuitis Gallis Siciliam retinuit. In Hispaniam igitur Rex Iacobus cùm venisset, Ferdinando Castellæ Regi confederatus, de Mauris Granatensibus magnas victorias obtinuit. Insulam deinde Sardiniam Pisaurorum manibus per Alfonsum filium secundo loco natum (Iacobo primogenito suo expeditionem hanc recusante) creptam sibi reseruauit. Quem

Rex
12. Alfonsum huius nominis quartum (Iacobo fratre maiore, S. Ioannis Hierosolymitani Ordinis Religioni se dicante) Aragoniæ, Catalauniæ, & Valentie, quas suo decreto æternum coniunxerat, Barcinonæ moriēs hæredem reliquit. Hic tam modestum, tamque pium se cunctis præbuit, vt Benignus ab omnibus diceretur, Regi Castellæ contra Mauros auxilia misit. Denique Barcinonæ mortuus, Ilerdæ sepultus est. Post cuius obitum

Rex
13. Petrus filius ex Tiresia Dantensi primogenitus, Aragoniæ Rex proclamatur, hoc nomine quartus. Qui Nouercæ Leonoræ Castellæ Regis filiæ, Ferdinandum filium ad Regni fastigium extollere mirè cupientis, insidias fugiens, in Pyrenæis montibus ad mortem vsque paternam, cautè vixerat. Sed hoc mortuo Regni gubernationem

gubernationem suscepit, ac Ferdinandum fratrem, cum multis nobilibus rebellionis concitatoribus præcipuis, vita priuauit. Iacobum Maioricarum siue Baleariarum Insularum Regem cognatum suum, quem cum Matorum Rege conspirasse compererat, nauali classe aggressus deuicit. Petrum Castellæ Regem, qui rupto pacis fœdere, magnis copijs Aragoniæ fines ingressus erat, ingenti equitum peditumque numero obuiam profectus, Regno exegit, atque ipse Castellam ingressus, Infantem Henricum, Petri fratrem, & hostem iuuare non destitit. Post hoc bellum in Sardiniam rebellantem transijt. Genuenses, qui Insulam quasi totam occupauerant, ex ea fugaturus. Cum quibus (postquam Venetis Genuensium inimicissimis confœderatus, eorum triremibus classem suam mirum auxisset) in mari confligit, quo prælio Genuensium triremibus viginti tribus captis, & plurimis depressis, victoriam obtinuit non incruentam: duodecim enim è suis triremibus amisit, Pontio fortissimo viro, qui classi præerat, occiso, Sardiniam tamen, fugatis ex ea hostibus, retinuit. In Hispaniam reuersus in Aulæ suæ familiari ordine componendo, adeo fuit idiligens & penè morosus, vt non immeritò, Ceremoniosum appellarint. Valentia sua insignia concessit. Denique post annos quinquaginta & vnum, quibus Rex fuerat, natus septuaginta duos, Barcinonæ diem clausit extremum. De hoc Rege id memoria non indignum est: quod senio confectus, Leonora vxore sua tertia Siculorum

Sicilorum Regis filia morte sublata (ex qua duos filios susceperat Ioannem Regni hæredem, & Martinum quoque postea Regem, & filiam Leonoram, quæ vxor fuit Ioannis Castellæ Regis & Ferdinandi primi Aragonum per electionem Regis mater) Sibiliam Forcianam, mulierem viduam, pauperrimi hominis filiam, cuius amore captus fuit, vxorem duxerit, quæ ei filiam Isabellam nomine peperit, ita repente vnus amoris imperium cubantem humi mulierculam erexit in solium: & quod solet, insanire fecit eum, quem gemino nomine oportebat esse sapientem & Senem & Regem. Nempè nouo semper exemplo testatum esse debuit. illud Poëtæ:

*Non benè conueniunt, nec in vna sede morantur
Maieslas & amor.*

Rex 14. Ioannes itaque Petri Regis filius primogenitus, patri succedens multum se ab eo moribus & natura differre demonstrauit. Quippe qui, vt erat viuacis ingenij, Regnum suum amplificare desiderabat, rebus semper intentus, quæ utilitatem simul & honestatem spectabant. Pacis amator, nec ad arma facilis, nisi grauiter offensus, musicæ quoque cultor insignis. Primam vxorem duxit Mattheam Armeniacensis Comitis filiam, cuius vita durante munificus, benignus, suisque nobilibus & populis admodum charus fuit. Verum vt secundam habuit Ducis Ebaris filiam Violantam ingenio

ingenio peruerso & moribus mutatis, cunctorum ferè nobilium & populi mentes à se auertit: hi enim militarem disciplinam penitus flaccescere, militumque animos longa & continua pace, armorumque in Mauros conuertendorum intermissione dissuetos & molles reddi conquerebantur. Quo rebellionis initio animaduerso, Regina, consentiente Rege, Armeniacensem Comitem, multosque Gallia Magnates, cum armatorum numero non exiguo, in Hispaniam euocauit. Sed hos aduentantes & Garundam ciuitatem iam transgressos Martinus Ioannis Regis frater cum Aragonum, Cathalaunorum, & Valentinorum Equitibus, multis eorum occisis, Hispania expulit; quibus in Galliam reuersis pax subsequitur, populusque à Rege in gratiam recipitur. Huius Regis tempore Iudæi in Hispania magnam calamitatem perpeffi fuere: Barcinonenses enim, Aragones, Valentini, & Balcarium Insularum habitatores aduersus hos insurgentes terribilem cædem ediderunt, vniuersos ad internecionem delere statuentes, ni Rex maturè occurrens, seditionis authores præcipuos capite punisset, aliosque, qui tantum culpæ non habebant, bonorum parte mulctasset. Ad Baleares quoque Insulas cum Regina nauigauit, ex quibus, graui primùm pœna Iudæorum occisoribus imposita, in Tarraconensem Prouinciam remeans, apud Ampurias expositus, Castillonem se recepit. Vbi cum suis in montes & saltus venatum profectus, lupum insequens, repentè mortuus è mula,

qua vehebatur decidit. Qua ratione frater eius

Rex 15. Martinus (qui de Regis erga se voluntate dubitans in Siciliam se receperat, quasi Insulam seditionibus concitatam pacaturus, reuera autem fratris metu, in eaque hæcenus manserat) Aragoniæ Rex est. Præfuerat Insulæ filij sui Martini nomine, qui Blancam Federici Siciliae Regis filiam Regni hæredem vxorem haebat, eamque sapientissimè rexerat, donec Legatos de Regis Ioannis fratris sine prole mortui fato accepisset: cuius exequijs in Insula celebratis, multis Siculorum comitatus Equitibus Auinionem primò summum Pontificem Benedictum salutaturus, tum Cæsaraugustam peruenit, ibique Rex proclamatus cum magna ciuium lætitia coronatur. Postquam coronationem anno ferè nono vxor Maria præstantissima scemina fatis concessit, quam vnicus filius Martinus Siciliae Rex subactis Sardis, qui patri rebel-lauerant, in Ciuitate Calari prolis expers mox subsequitur. Horum morte Rex grauiter afflictus, liberorum habendorum cupidus, Margaritam Pratarum Comitis filiam vxorem duxit: verum menses ferè decem tantum superstes prope Barcinonam in Monasterio Rex ab humanis discessit, prid. Cal. Iunias anno millesimo, quadringentesimo decimo: vltimus Comitum Barcinonensium Aragoniæ Rex, qui per sexcentos ferè annos Aragoniam successiue obtinuerant. Quorum industria, partim etiam hæredi-

hæreditario iure Aragoniæ, & Barcinonæ Comitatus, Sicilia, Insulæ Baleares, Corsica, & Sardinia adiunctæ fuere. Obijt Martinus nulla de se relicta prole, quapropter moriens Regnum suum Magnatum & populi iudicio reliquit, vt propinquiorem, cuique iustiùs id debebatur, ac meliorem, cui tutiùs Regnum committi posset, eligerent. Cæterùm super hoc variæ dissensiones inter Aragones, Valentinos, & Cathalaunos tot competitorum causa oriuntur, qui partim ipsi venerant, partim procuratores miserant. Erant enim numero multi: Federicus nempè Comes Lunæ, Ludouicus Rex Neapolis & Andegauen- sium Dux, Mathæus Comes Foxanus, Alfonsus Gandiæ Dux, item & Iacobus Pratensis, quorum alij hunc, alij alium Regem exoptabant. Verùm Regni Primates, & Magistratus, vt malis, quæ ex hac voluntatum, & votorum disparitate exoriri possent, occurrerent; Populi que in partes diuisi accensos fu- rores compefcerent, nouem viris, Aragonibus tribus, Valentinis tribus, & totidem Cathalaunis virtute & fide probatissimis rem commiserunt. Qui simul Caspam Aragoniæ oppidum se contulerunt, vbi com- plures dies commorati, seruato competitorum iure & præ- tensionibus

Ferdinandum Ioannis Castellæ Regis ex Leo- Rex
nora Martini prædicti vltimi Aragoniæ Regis so- 16.
rore filium, Principem sui sæculi gloriosissimum,
Aragonia. c 2 omnium-

omniumque virtutum vnicum exemplum, cæteris omnibus prætulerunt. Hac igitur pro Ferdinando lata sententia, Oratores ad eum mittuntur. Erat tum in Bætica, Mauris Granatensibus acre bellum inferens, quos Antiquana, aliisque oppidis expugnatis horrendis cladibus affecerat. Legatione itaque exposita, Legatisque honorificè habitis, cum vxore & liberis, magno Castellæ nobilium comitatu Cæsaraugustam venit, & ibidem cum maximo Equitum, & Populorum conuentu, & gaudio Aragoniæ Rex, Comesque Barcinonæ coronatus fuit, tertio Nonas Septembris, anni millesimi, quadringentesimi decimi. Post coronationem, noui sui Principatus statum componere, cunctaque summa Iustitia & æquitate administrare sollicitè cœpit. Iacobum Vrgelli Comitem, qui nouem virorum sententiæ refragari velle videbatur, Xatiuæ in carcerem detrussit. Sigismundum Christianissimum Cæsarem Nisæ conuenire desiderabat, verum in itinere morbo correptus ad Imperatorem properare vetatur. Quare Cæsar ad eum Ruffionem aduenit, quo cum ipse lecto detentus de diuturno schismate ex Ecclesia tollendo, & vniuersæ Christianitati pace & tranquillitate, tantopere à cunctis eo tempore exoptata restituenda egit. Tandem Cæsare in Germaniam reuerso, Ferdinandus Barcinonam infirmus venit: vnde in Aragoniam profectus in Equalato oppido morbo decessit: à coronatione anno quarto & mense nono. Aragoniam

cæte.

cæterosque status sanctissimè gubernavit, sicut & antea Castellam, pro Ioanne Nepote Henrici fratris filio, fidelissimè administrauerat : Cuius cùm Regnum inuadere potuisset (vt quem Magnates ad coronam non obscurè vocabant) fraternæ beneuolentiæ memor, nulla dominandi cupiditate victus, id integrum & illæssum nepoti seruauit, & tradidit. Hunc enim humeris suis impositum Regni Proceribus, quem Regem habituri essent Toleti deliberantibus, ostendens : Rex, inquit, vester hic est Ioannes, fratris mei filius, nobis omnibus legitimè colendus. Ego autem tantisper eius nomine Castellæ gubernandæ curam suscipiam, donec adoleuerit. Vox sanè diuina & ferè supra hominum mores. Quapropter à suis non solùm subditis, verùm & totius Hispaniæ populis mirum in modum cultus est. Filium suum

Alfonsum ex Leonora Castellana genitum natu Rex maiorem Aragoniæ, vtriusque Siciliæ, & Comitatus 17. Barcinonensis reliquit hæredem : item Ioannem Nauarræ Regem, Blanchæ Nauarræ Reginae vxoris suæ causa, qui & postea Alfonso fratre sine legitima prole demortuo, Aragonibus & Siculis imperauit. Fuit hic Alfonso ob raras omnis generis virtutes, quæ in eo lucebant, non paruum paternæ gloriæ, incliteque felicitatis incrementum. Cuius res magnificè gestas, omni que immortalitate dignas, Hispani Scriptorum consultò transfiliunt, quasi stylum fassi

tantis facinoribus imparem. Laurentius tamen Val-
 lensis, & Bartholomæus Faccius viri sui sæculi præstā-
 tissimi, doctissimi que huius Alfonsi heroica facta soli-
 ta sua facundia & elegantia scripta reliquerunt. In
 quibus illud vnum, quod rarissimè contingit, multi
 nostræ ætatis viri admirantur. Quod tantus in ista Re-
 gnorum mole, etiam annis ingrauescentibus, iam
 quinquagenarius, Latinas literas inde à primis rudi-
 mentis addiscere non dubitavit, nullo neque rubore,
 neque tædio victus. In quibus Laurentio Valla præ-
 dicto, & Antonio Panormitano vsus Præceptoribus,
 breui tempore perfectus euasit. Quarum vt suauissi-
 mos fructus gustare cœpit, tantopere ijs oblectatus
 est, vt pulcherrimam librorum immenso pretio vndi-
 que conquisitorum bibliothecam compararit. Poëtas
 & Oratores, vt verus Mæcenas, iuuit & coluit maximè:
 ita vt huius Regis auspicijs Latinæ litteræ, quæ ferè ad
 interitum deuenerant, pristini honoris æstimationi
 restitutæ, in magna veneratione iterum haberentur.
 Qui quanta claruerit eloquentia, scripta eius, & ora-
 tiones satis declarant. Has ego breuitatis causa huic
 loco non inferendas iudico: qui tamen eas legere de-
 siderat; Marinæum Siculum consulat de rebus Hispa-
 niæ libro nono, vbi inueniet, sermonem inter alia,
 consolatorium ad Gabrielem Surrentinum; item ser-
 monem ad Ferdinandum filium aduersùm Florenti-
 nos proficiscentem: denique responsum ad Legatum
 Dominicum Firmanum Cardinalem ad eum pro Ita-
 liæ

liæ pace concilianda missum : postremò orationem ad Cardinales, & Principes Italiae, de expeditione contra Turcas suscipienda. Qua quidem ex oratione hæc paucula verba veluti ex horto flosculum lego: Isto, inquit, in bello si vicerimus, Orbis Terrarum præmium erit, si victi fuerimus, Cælum. Magnifica verba, eiusmodi ferè in nostro ore iam frigent, quasi modo Christianorum animorum in læua parte nil saliat. Porro Alfonsus noster potentissimus multorum Regnorum moderator fuit, & vnà sapientissimus. Quapropter cum in Sardinia contra Genuenses bellum gereret, à Ioanna Neapolis Regina in Italiam vocatus, & in filium ab eadem adoptatus, Ludouicum Andegauensem deuicit, ac Regnam in vrbe Neapolitana à Ludouico obsessam periculo liberauit. Verùm huic postea iniustus factus, ne Regno iniustè, quod iustè possidebat, priuaretur, Regnam vrbe Neapoli fugauit ex Africa rediens, asperrimumque bellum cum Ludouico Andegauensi (qui & ipse postremò in filium à Regina, non sine leuitatis nota, adoptatus fuerat) sua victoria & gloria gessit. Itaque bello superior factus, Regno Neapolitano filium Ferdinandum nothum, inuicti animi Principem, cum Calabriae Ducis titulo præfecit. Vndè in Africam rursus trajiciens, Regem Barbarum bello victum tributarium sibi reddidit, ac Barbarorum spolijs onustus, in Hispaniam cum victore exercitu reuerus, Principibus Christianis contra Turcas auxilia misit. Inde Neapolim denuò contra

Renatum Gallum profectus, Urbem obsedit, eamque ingenti percitus dolore, quod fratrem Petrum in eadem obsidione bombardæ ictu occisum amisisset, magna militum vi oppugnatam cepit: sed captæ non diu superfuit, morbo enim correptus in castro, quod Nouum vocant, Ferdinando filio notho Calabriæ Duce, Neapolitano Rege relicto obiit. Princeps sanè Christianus fuit, pari pietate ac fortitudine. Huic frater

Rex
18. Ioannes in Aragoniam, Siciliam, ceterosque Principatus ex patris Ferdinandi testamento successit, sic enim cautum erat, Alfonso, nulla relicta legitima prole, moriente. Natus fuit Ioannes Methymnæ, quæ Campus dicitur, atque ibidem cum fratribus minoribus, Henrico, Sanctio, & Petro educatus, ac literis institutus. Annos natus viginti Blancam Nauarræ Reginam, vt dictum est, Caroli Regis filiam hæredem vxorem duxit, ex qua filium genuit Carolum, & filias duas Blancam & Leonoram. Hic Carolus grandior factus, Nauarram post mortem matris, quasi maternam hæreditatem patri eripere studuit, atque adeo rem armis tentauit. Verùm à patre victus & captus, libertati restitutus, secundò & tertio bellum redintegrat, quod & quartò fecisset, ipse licet paternam clementiam egregiè expertus, prauorum hominum & adulatorum consilio persuasus, ni morte præreptus immatura fuisset, patri pacem relinquens. Barcinonæ enim

enim in febrim ex nimio præteritorum dolore incidens obiit, non sine maximo Hispanorum & Siculorum dolore, quibus ob virtutes morumque integritatem charus erat. Vno malo tantum eger, dominandi & regnandi cupidine, quæ in ipso sceleratorum hominum pessimis consilijs, & hortatu augebatur, & in tam impiam regnandi spem accendebatur, ut patrem filius Regno expellere conaretur. Bellum hoc, quod cum patre Carolus gessit, breuiter & eleganter describit Marinus Siculus libro 13. de rebus Hispaniæ. Sed ad Ioannem redeo. Hic publicis negotijs fatigatus, venationibus honestisque spectaculis animum reficiebat, certaminibus Equitum paribus hastis inter se currentium, virorum item & mulierum choreis delectabatur. Bellicæ virtutis studiosissimus, post pugnam milites, quos fortes & strenuos cognouerat, amplissimis verbis collaudatos, equestris ordinis titulis & dignitate ornabat. Natura clementissimus fuit, qua multos in prælio victos ac de vita desperantes seruauit incolumes. Auaritiæ & cupiditatis nullum vnquam indicium dedit, imò si liberalitatem eius spectes, inter munificentissimos Principes iure numeratur. Inuictum semper aduersus hostes animum & intrepidum in omnibus periculis exhibuit: eiusque argumentum in primis dedit, cum ad expeditionem Neapolitanam cum fratre Alfonso profectus est, in qua fortissimi Ducis strenuique militis mira de se præbuit exempla. Denique, quod maximum est, Christianæ

ftianæ Religionis assertor, cultusque diuini studiosus semper audiit, ac Christiani nominis propagator & defensor indefessus. Senio confectus in febrim incidit, ex qua cum iam se moriturum agnouisset, nihil eorum facere viuens omisit, quæ Christiano homini mortuo iter cœleste parant. Cum iam mors instaret, cœlum defixis oculis intuens, ait: O Conditor mundi DEVS omnipotens, & hominum pietissime Redemptor, parce mihi indignissimo seruo tuo, miserere mei clementissime IESV, & à peccatis meis auerte faciem tuam. Quibus dictis voce deficiente expirauit, Barcinonæ 14. Cal. Feb. anni millesimi, quadringentesimi, septuagesimi noni, ætatis octuagesimo quarto. Vltimus fuit Regum, qui Aragoniam solam obtinuerunt, nam filius eius Ferdinandus, ex Ioanna vxore secunda Federici Almirantij Castellæ filia procreatus, auitum Aragoniæ Regnum Castellæ coniunctum posteris transmisit. Magnus magni patris filius, de cuius rebus præclarissime gestis, omni que gloria plenis, superius breuiter diximus. Aragonia post Ferdinandi mortem ad Carolum Austriam, inuictissimum Romanorum Cæsarem, eiusdem per Ioannam filiam nepotem deuoluta, ad Christianissimum Philippum II. deuenit, qui eam Philippo III. & deinde IV. præclarissimo Regi filio suo reliquit, quam hodie cum omnium populorum Aragonensium miro incum amore felicissime regit, & regere quam diutissime permittat is, qui solus Omnipotens & misericors dicitur.

F I N I S.

INDEX

INDEX RERVM MEMORABILIVM,
quæ hoc libro continentur.

A.

Alfonsus Aragoniæ
Rex. 8. Fit Castellæ
Rex. *ibid.*
Alfonsus 2. Aragoniæ
Rex. 14. Ciuitates cōdit. *ibid.* Ha-
bet cū Castellæ Rege bellum. *ibid.*
Alfonsus 3. Aragoniæ Rex 20.
Salerni Principem liberat car-
cere. *ibid.* Princeps liberalis. 21
Amat bonos *ib.* Moritur cœlebs. *ib.*
Alfonsus 4. Aragoniæ Rex. 22.
Benignus dictus. *ibid.* Barcinone
moritur. *ibid.*
Alfonsus 5. Aragoniæ Rex. 29
Eius laus. *ibid.* Senex discit lite-
ras. 30. Vtitur præclaris magi-
stris. *ib.* Instruit bibliothecam. *ib.*
Literarum Mæcenas. *ibid.* Eius
ad diuersos orationes. *ibid.*
Adoptatur à Regina Neapolis. 13.
liberat Reginam obsidione. *ibid.*
Deuincit Ludonicum Andega-
uensem. *ibid.* Fugat Reginam
Neapoli. *ib.* Creat filium notbum
Calabriæ Ducem. *ib.* Reuertitur
in Africam. *ibid.* Reddit Regem
barbarum tributarium. *ibid.*
Redit in Hispaniam. *ibid.* Ten-
dit Neapolim. *ibid.* Gerit bellum
cum Renato Gallo. 32. Obsidet
Neapolim. *ibid.* Amittit fratrem
in obsidione. *ibid.* Eius ira ob

fratrem amissum. *ibid.* Capit
Neapolim. *ibid.* Creat filium No-
thum Neapolis Regem. *ibid.*
Neapoli moritur. *ibid.*
Aragonia Hispaniæ pars. 1 Eius
fitus. *ibid.* Vnde dicta. *ib.* Quibus
paruit 2. à Mauris occupatur. *ib.*
Aragones committunt tres ad
Regem eligendum. 27
Aragoniæ Reges Nauarram ob-
tinent. 3
Asnar Christianus strenuus. 3.
Traicit Aragonium fluium. *ib.*
Comes Aragoniæ dictus. *ibid.*

B.

Barbarorum Reges tres in præ-
lio occisi. 12
Barcinonensis Comitatus descri-
ptio. 11.

C.

Carolus Magnus in Hispania. 11
Infert bellum Mauris. *ibid.* Ob-
tinet victoriam. *ib.* Dat præmia
nouem viris. *ibid.* Vocat nouem
viros Principes. *ibid.* Eius man-
datum ad filium Ludonicū. *ibid.*
Carolus Gallus vocatur à Pon-
tifice in Italiam. 10 Pugnât cū
Manfredo. *ibid.* Obsidet Messa-
nam. *ibid.* Fugit ex Sicilia. *ibid.*
Offert duellū Petro. *ibid.* Carolus
Salerni Princeps bello capitur. *ib.*
Capitis damnatur. *ibid.* Regine
precibus

I N D E X

- precibus liberatur. *ibid.* Comites
 Barcinonæ obtinuerunt Aragoniã
 per 600. annos. 29
 Catalauni committunt tres, qui
 Regem Aragoniæ eligant. 27
 Carolus Aragoniæ Regis filius
 patri rebellis. 32 A patre capi-
 tur. *ibid.* Insurgit patri secundo
 & tertio. *ibid.* Sequitur malorũ
 cõsilium. *ibid.* Moritur iuuenis. 34
- D.
- Dissenſiones in Aragonia de Re-
 ge eligendo. 27
- E
- Ennicus à Nauarrenſibus Dux
 eligitur. 3 Primus Aragoniæ &
 Nauarræ Rex vnctus. *ibid.* Ari-
 ſta dictus. 4 Vtitur vexillis cum
 cruce candida. *ibid.*
- F
- Federicus Siciliæ rex. 22 Pugnãt
 cũ fratre. *ib.* Habet victoriã. *ib.*
 Ferdinandus Caſtella Regis fi-
 lius eligitur Rex Aragoniæ. 27
 In Bætica intelligit ſe electum.
 28 Caſar- Auguſta coronatur. *ib.*
 Ordinãt ſtatum Aragoniæ. *ibid.*
 Mittit Vrgelli Comitẽ in carce-
 rẽ. *ibi.* Properat ad Caſarẽ. *ibid.*
 Morbo corripitur in itinere. *ibid.*
 Cum Caſare colloquitur. *ibid.* In-
 firmus Barcinonẽ venit. *ibid.*
 Moritur in Aragonia. *ibid.* Eius
 laus & pietas. *ibid.*
 Ferdinandus Alfoñſi Aragoniæ fi-
- lius Notbus Dux Calabria præſti-
 citur Regno Neapolitano. 31
 Fortunius Garſias Aragoniæ
 Comes uxorem ducit. 3
 Fortunius Lyſanus adducit tre-
 centos Vaſcones. 8 A Rege Maza
 vocatur. *ibid.*
- G
- Galindus ſuccedit patri. 3 Dat fi-
 liam Fortunio Garſiæ. *ibid.*
 Gallorum in Sicilia crudelitas.
 18 Eorum cædes. *ibid.*
 Garcias Ximenius Hiſpaniarum
 Dux. 2 Mauros innadit. *ibid.* Re-
 cuperat partem Nauarræ. *ibid.*
 Garſias Ennicus ſuccedit Xime-
 nio. 3 Recuperat Pompeiopolin. *ib.*
 Garſias Sanctius ſuccedit patri. 4
 Dictus tremulus. *ib.* Hoſtes ſupe-
 rat fortitudine & prudentia. *ib.*
 Garſias Ennicus Rex Aragoniæ. 4
 Occiſus in prælio cum uxore. *ib.*
- I
- Iacobus Aragoniæ Rex. 15 Car-
 cere tenetur à quodam Simone.
ibid. Suis reſtituitur. *ibid.* Romam
 proficiſcitur. *ibid.* Turri includi-
 tur. Liberatur. Rex proclamatur.
ibid. Dicitur feliciſſimæ memoriæ. *ibi.*
 Quare diuinitus datus. *ibi.* Tra-
 ijcit in Inſulas Baleares. *ibi.* Vin-
 cit Mauros. *ib.* Aggreditur Alme-
 riam. 17 Compellit hoſtes ad collo-
 quium. *ibi.* Magnificum erus reſ-
 poſum. *ib.* Recuperat Valentia. *ib.*
 Iacobus

RERVM MEMORABILIVM.

<i>Iacobus Rex Balearium Insularum.</i>	18	<i>gauensem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Iacobus Siciliae Rex fit Rex Aragoniae.</i>	21	<i>Fugatur Neapoli.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Liberat Caroli Regis filios carcere.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ioannes 2. Aragoniae Rex.</i>	32
<i>Cum fratre bellum gerit.</i>	<i>ib.</i>	<i>Ducit uxorem Navarrae Reginae.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Sagitta in pede percutitur.</i>	22	<i>Habet filium rebellem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>In Hispaniam reuertitur.</i>	<i>ib.</i>	<i>Capit filium.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Mauris bellum infert.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Laudat milites post pugna.</i>	33
<i>Ianifredus quis.</i>	12	<i>Princeps clemens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Eius filius in Flandria educatur.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Munificus et bello inuictus.</i>	<i>ib.</i>
<i>Ducit Comitissae Flandriae filiam.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Senex incidit in morbum.</i>	24
<i>Obtinet Barcinonam.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Moribundi oratio.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Ioannes Aragoniae Rex.</i>	24	<i>Ultimus Regum, qui Aragoniam solam obtinuerunt.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Moribus dissimilis patri.</i>	<i>ib.</i>	<i>Iudaei in Hispania ingentem patiuntur calamitatem.</i>	25
<i>Princeps munificus.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Amator pacis.</i>	<i>ibid.</i>	L.	
<i>Ducit secundam uxorem.</i>	<i>ib.</i>	<i>Ludouicus Rex Galliae vnus ex nouem viris.</i>	12
<i>Moribus mutatus.</i>	25	<i>Ludouicus Neapolis Regis filius intrat ordinem S. Francisci.</i>	21
<i>Offendit nobilitatem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Pie viuit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vocat Gallos in Hispaniam.</i>	<i>ib.</i>	M.	
<i>Subditis reconciliatur.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Manfredus quis.</i>	18
<i>Punit authores seditionis.</i>	<i>ib.</i>	<i>Occupat Siciliam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Traijcit ad Baleares Insulas.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Pugnat cum Carolo.</i>	<i>ibid.</i>
<i>In Hispaniam reuertitur.</i>	<i>ib.</i>	<i>In praelio occumbit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>E mula cadit mortuus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Martinus Aragoniae Rex.</i>	26
<i>Ioanna Neapolis Regina adoptat Alfonsum.</i>	31	<i>Celebrat fratris exequias.</i>	<i>ib.</i>
<i>Notatur leuitate.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Tendit Auinionem ad Pontificem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Adoptat Ludovicum Ande-</i>		<i>CesarAuguste coronatur.</i>	<i>ib.</i>
<i>Aragonia.</i>		<i>Ducit secundam uxorem.</i>	<i>ib.</i>
		<i>Ultimus Com. tum Barcinonae</i>	
		d	Ara-

INDEX

<i>Aragonia Rex.</i> <i>ibid.</i> <i>Martinus Siciliae Rex subiugat</i> <i>Sardos.</i> 26 <i>Mauri inuadunt Aragoniam &</i> <i>Nauarram.</i> 3 N. <i>Napifer Moncata quis.</i> 11 <i>Succedit Otogero Golanta.</i> <i>ibid.</i> <i>Deserit obsidionem Ampuria-</i> <i>rum.</i> <i>ibid.</i> <i>Recipit se in montes.</i> <i>ibid.</i> <i>Coniungit se Carolo Magno.</i> <i>ibid.</i> <i>Interest memorando pralio.</i> 12 <i>Nauarrae interregnum.</i> 4 O. <i>Otogerius Golantes quis.</i> 11 <i>Infert Mauris bellum.</i> <i>ibid.</i> <i>Eius mors.</i> <i>ibid.</i> P. <i>Petrus Rex Aragoniae.</i> 7 <i>Pugnat cum Rege Almosabe-</i> <i>no.</i> 8 <i>Vincit Almosabenum.</i> <i>ibid.</i> <i>Expugnat Oscam.</i> <i>ibid.</i> <i>Vindicat mortem patris.</i> <i>ibid.</i> <i>Inuenit quatuor Principum</i> <i>maiorum capita.</i> <i>ibid.</i> <i>Obtinet à Pontifice ius pa-</i> <i>tronatus.</i> <i>ibid.</i> <i>Moritur sine liberis.</i> <i>ibid.</i> <i>Petrus Alteres ob superbiam</i>	<i>amittit coronam Aragoniae.</i> 10 <i>Petrus 2. Aragoniae Rex.</i> 14 <i>Vincit Mauros.</i> <i>ibid.</i> <i>Romam proficiscitur.</i> <i>ibid.</i> <i>Obtinet à Pontifice priuile-</i> <i>gium.</i> <i>ibid.</i> <i>In pugna occiditur.</i> <i>ibid.</i> <i>Petrus 3. Aragoniae Rex.</i> 18 <i>Obtinet Siciliam per uxo-</i> <i>rem.</i> <i>ibid.</i> <i>Vocatur à Siculis.</i> <i>ibid.</i> <i>Traiecit in Siciliam.</i> <i>ibid.</i> <i>Reddit Siculis libertatem.</i> <i>ibi.</i> <i>Redit in Hispaniam.</i> 20 <i>Sagitta percussus interijt.</i> <i>ib.</i> <i>Petrus 4. Aragoniae Rex.</i> 22 <i>Ex montibus reuertitur.</i> <i>ibid.</i> <i>Occidit fratrem Ferdinan-</i> <i>dum.</i> 23 <i>Infert bellum Regi Maiori-</i> <i>carum.</i> <i>ibid.</i> <i>Habet bellum cum Rege Ca-</i> <i>stelle.</i> <i>ibid.</i> <i>Occurrit cum copijs.</i> <i>ibid.</i> <i>Intrat Castellam.</i> <i>ibid.</i> <i>Transit in Sardiniam.</i> <i>ibid.</i> <i>Pugnat cum Genuensibus.</i> <i>ibi.</i> <i>Ceremoniosus dictus.</i> <i>ibid.</i> <i>Ducit uxorem pauperulam.</i> 24 <i>Moritur Regni anno 51.</i> <i>ibid.</i> <i>Pontifex refragatur pactis Re-</i> <i>gum</i> 18 <i>Creat Carolum Siciliae Re-</i> <i>gem.</i>

MYRERVV MEMORABILIVM.

gem.	ibid.	Monasterium ingreditur, in quo moritur.	ibid.
Pontifex vocat Carolum Gal- lum contra Mansfredum.	18	Raymondus Berengarius nonus Barcinonensis Comes.	11
R.		Tendit in Germaniam.	13
Ramirus Sanctij Maioris filius Aragonia Rex.	6	Audit confessionem Imperatricis.	ibid.
Defendit Nauarram.	ibid.	Offert duellum accusatori- bus.	ibid.
Princeps bonus.	ibid.	Superat accusatores.	ibid.
Habet bellum cum fratribus.	ibid.	Liberat Imperatricem.	ibid.
In bello occiditur.	ibid.	Raymondus Berengarius deci- mus Comes Barcinonensis fit Aragonia Princeps per vxo- rem.	13
Ramirus Regis Aragonia filius Monachus in Gallia.	9	Eius successores Aragonia Reges.	ibid.
Rex eligitur.	ibid.	Princeps excellentissimus.	ib.
Monasterium egreditur.	ibid.	Eius de Mauris victoria.	ib.
Ducit vxorem.	ibid.	Ædificat trecentas Ecclesias.	ibid.
Filium procreat.	ibid.	Vlciscitur fratris necem.	ibid.
Monasterium ingreditur.	ibi.	S.	
Reuertitur ex Monasterio in regnum.	ibid.	Sanctius Garfias fugat Mauros tota ferè Nauarra.	3
Procreat filiam.	ibid.	Occiditur in pralio.	ibid.
Dat nuptum Barcinonensi Comiti.	ibid.	Sanctius Auarca succedit patri.	4
Gerit S. Benedicti habitum sub vestibus.	10	Cæsus ex utero matris.	ibid.
A suis despicitur.	ibid.	Vir strenuus.	ibid.
Mittit ad Abbatem petitum consilium.	ibid.	Sanctius Maior succedit patri.	
Intelligit consilium.	ibid.	5	
Fingit se facere campanam.	ibid.	Hispania Imperator.	ibid.
Iugulat Principes.	ibid.	Diuisit filijs regna.	ibid.
Filijs ostendit occisos patres.	ibid.	Sanctius Sanctij Maioris filius	
ibid.		d 2	occi-

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

<i>occisus.</i>	6	<i>Gallis parere.</i>	19
<i>Sanctius fit Aragonia Rex.</i>	7	<i>Mittunt Legatos ad Petrum.</i>	
<i>Infert Mauris bella.</i>	<i>ib.</i>	<i>ibid.</i>	
<i>Habet victoriam.</i>	<i>ib.</i>	<i>Sigismundus Casar venit ad</i>	
<i>Condit vrbes.</i>	<i>ib.</i>	<i>Ferdinandum in Hispaniam.</i>	
<i>Obtinet Nauarram.</i>	<i>ib.</i>	28	
<i>Vincit Ciáar.</i>	<i>ib.</i>	V.	
<i>Obsidet Oscam.</i>	<i>ib.</i>	<i>Valentia vocat Ilerdam ciuita-</i>	
<i>In obsidione occiditur.</i>	<i>ib.</i>	<i>tem matrem.</i>	16
<i>Mandat suis manere in obsi-</i>	<i>ib.</i>	<i>Valentini committunt tres ad</i>	
<i>dione.</i>	<i>ib.</i>	<i>Regem eligendum Aragonia.</i>	
<i>Sicilia cedit Gallis.</i>	18	27	
<i>Coniungitur Aragonia.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Varij competitores de Regno</i>	
<i>Siciliani occidunt Gallos.</i>	18	<i>Aragonia.</i>	27
<i>Mori potius statuunt quam</i>		<i>Vespera Siciliana quenam.</i>	18

Finis Indicis.

